

Doktorantas Justas Kučinskas (VU)
Arvydo Šliogerio sugrįžimas

Parnešimo santrauka:

Sugrįžimo siekis – bene labiausiai Arvydo Šliogerio tekstuose pasikartojantis motyvas. Filosofuojant nuolat mintimis sugrįžtama į Alksnupius, lietuvišką kaimą – sodžių, bei į senovės Graikiją – prie filosofijos šaknų ir jos esmės. Arvydas Šliogeris žavisi į tėvynę Itakę sugrįžti siekiančiu Odiseju, kuris jam tampa jo paties filosofijos, kaip sugrįžimo kelionės simboliu.

Tačiau Šliogeriškas sugrįžimas nėra absoliutus, nes ilgimasi ne konkrečios vietos, ar istorinio laiko, bet to, ką jie paradoksaliai primena – galimybės sugrįžti prie belaikės ir unikalios *pradžios* patirties. Konkrečios vietos (Alksnupių) ilgesys tampa simboliu, kviečiančiu sugrįžti iš kalbos virtualybės į bet kurios vietos konkretybę, o konkretaus istorinio laiko (senovės Graikijos, filosofijos pradžios) ilgesys išreiškia siekį sugrįžti prie belaikės ir bekalbės – ne istoriškos – daiktų patirties. Abu siekiai apibendrinami kaip *filotopija*, kur sugrįžtant į „vietovę šiapus juslinio horizonto“, bei esmingą, nuo jusliškai apžiuopiamų daiktų dar neatitrūkusią kalbą aktualizuojamas *čia* ir *dabar* besiskleidžiantis pradžios patyrimas.

Sugrįžimo pastanga Arvydo Šliogerio filosofijoje sutampa su pradžios patirties realizacija – savo esmėje ji yra pradžios susigražinimas, o ne istoriškai suvokiamas grįžimas į pradžią – todėl ši filosofija kur kas labiau orientuoja į aktualią dabartį ir iš jos išaugančias ateities perspektyvas, nei praeitį.

Tuo pat metu sugrįžimas Arvydo Šliogerio filosofijoje nėra statiška, nurimusi būseną – sugrįžimo kelionė išskleidžiama kaip nuolat prarandama ir atstatoma pusiausvyra:

„Būti sangrąžoje reiškia balansuoti ant metafizinio skustuvo ašmenų: t a r p kalbos ir bekalbiškumo, t a r p mito ir pačių daiktų, t a r p žmogiškumo ir nežmogiškumo.“ (2005 II: 391) Suprasti Arvydo Šliogerio sugrįžimo kelionę reiškia suprasti šį paradoksalią ėjimą pusiausvyros keliu. Pusiausvyros ieškojimo perspektyvoje daugybė vienakrypčių ir iš pirmo žvilgsnio radikalių Šliogerio nuostatų gali būti laikomos šio pamatinio siekio išlaikyti gyvą pradžios patyrimą apraiškomis.

Šiandien, kai stovime ant daugybės pabaigų slenksčio, pradžią aktualizuojantį Šliogerio *sugrįžimą* suprasti tampa vis aktualiau.